

Сосин Иннокентий Михайлович

Манчаары аһыммыт ыала

Тиэрэ үрэбин сүннүгэр сытар Тыһаҕас Өлбүт тула бэрт элбэх аҕа уустара олохсуйан олорбут сирдэрэ. Илин Баатараҕа Сергучевтар аймахтара халын аҕа ууһа баһылаан олорбуттара. Мантан илин диэки Болдьуор үрэх көнүһүн куула өттүнэн Туойдаах көнүһүн халдыы энээригэр Суһуохтаах диэн үрэх халдыы сыыр эниэтин үрдүгэр Болтуоралар аҕаларын уһуттан бизэс-алта сүөһүлээх дьаданы ыал олорбуттар. Сайынын сайылыкка көһөн, хотуһаларын сирийэн оттоон, атырдыах ыйын санатыгар бүтэрэн күрүөлээн кэбиһэллэрэ.

Күһүөрү кэнчээри от өрө үтэн үүнэн сүөһү туора уобар буолуута, отор кэриэтэ кыстыктарынар эрдэ кэлэр идэлээхтэрэ. Оннук биир былыта суох ыраас күн орт кэлтэйиитэ, бу балаҕан ыалыгар биир киһи көтөн түспүт. Кини уһун суптугур сэнийэлээх, үрдүк кэтит сүүстээх, киэн эрилкэй харахтаах, кыаһаан сирэйдээх, хара суппуун халтан уһун сонноох, солко куһаат курдаах, ыыстаах тирэнсэ этэрбэстээх, хара кылынан өрүллүбүт дьобус соҕус чомпойдуну сэлээппэлээх бэрт мааны эдэр киһи эбит.

Дьыэлээх дьахтары кытары саха үгэһинэн аҕыйах тылы бырахсан кэпсэппит. Ол кэннэ үс атахтаах төгүрүк остуолга бизэстээх-алталаах оҕолор мас кытыйаттан бутугас иһэн бурулата олороллоругар кэлэн төбөлөрүн имэрийтэлээбит, мас чохообулу илиитигэр ылан көрбүт, уоһугар тиэрдэн амсайан көрбүт уонна аһын былдьатан ытыы сыспыт оҕоҕо төттөрү ууран биэрбит. Дьахтары ырбаахытын тэллэбин тоһуй диэн соруйбут. Дьахтар төһө даҕаны кыбыһыннар ырбаахытын тэллэбин тоһуйбутугар обургу хабах көсүлүөгүттэн үрүн, кыһыл көмүс манньыаттары кутан биэрбит.

«Мин көрдөхпүнэ эһиги олус дьаданытык олорор ыал быһылааххыт, ол иһин харчы бэристим. Бу таарыйан ааспыппын уонна эһиэхэ харчы биэрбиппин иэҕэйэр икки атахтаахха этимэн. Бэркэ сэрэнэн кыра-кыралаан туттараарын. Дьон биллэбинэ куһаҕан буолуо. Уорбалыахтара», - диэн тоһоҕолоон эппит. Ол кэннэ тахсан барбыт.

Кэлин Болтуоралар аймахтан бу ыал сыһыа сэниэтийэн, отучча ынах сүөһүлэнэн, биир атыыр үөрдэнэн орто баай ыаллар буолбуттар. Хойут бу ыалларга Манчаары сылдьан барбытын туһунан сэрэйэн кэпсээн оностоллоро.